

Конспект за държавен изпит на специалност География

1. Способи за тематично картографиране. Дизайн и оформяне на тематични карти
2. Топлинен режим на системата Земя – Атмосфера. Температура на въздуха. Термична стратификация на атмосферата и вертикално разпределение на температурата на въздуха. Температурни инверсии. Денонощен и годишен ход на температурата на въздуха. Географско разпределение на температурата на въздуха. Изменения на глобалната температура на въздуха за периода на инструментални измервания и очаквани изменения през 21 век.
3. Съвременна геодемографска ситуация в света – показатели, фактори, причини, прогнози. Нови демографски модели на ХХІв. Демографската криза в България – фактори, причини, политики за оптимизирането и.
4. Показатели за регионален анализ на икономиката: БВП /Брутен вътрешен продукт/, БНП/Брутен национален продукт/, СОП/Съвкупен обществен продукт/, НД/Национален доход/, РЗ /Работна заплата/, Печалба. Синтетични резултативни показатели.
5. Регионална география - същност и място в структурата на географията. Обектно-предметна същност на Регионалната география. Регионална парадигма. Концепции и теории - хорологична, за геосистемите, пространствено-времева и др. Място на Регионалната география в структурата на географската наука.
6. Глобални сателитни навигационни системи (ГНСС)-същност и компоненти. Области на приложение на ГНСС
7. Обща атмосферна циркулация. Същност. Фактори за формиране. Закономерности. Схеми на общата атмосферна циркулация - клетка на Хедли, клетка на Ферел; полярна клетка. Основни звена (характеристика): пасати и мусони, центрове на понижено (циклони) и повишено налягане (антициклони). Климатообразуваща роля на атмосферната циркулация.
8. Урбанизация в света – фази, причини, последствия. Развитие на градовете и урбанизираните системи през ХХ и ХХІв., географски особености. Глобалните градове и оптимизиране на градската жизнена среда чрез новите технологии, в контекста на концепцията „Умен град“ (Smart city).
9. Съвременни тенденции в развитието на земеделието и агробизнеса. Отраслова и териториална структура на агробизнеса. Формиране на хранителния баланс и борбата с глада.
10. Влияние на ендегенните процеси за формиране на едрите земеповърхни форми. Строеж на земното тяло и земната кора. Влияние на вулканите за формирането на релефа. Влияние на земетресенията за развитието на релефа. Влияние на движенията на земната кора за развитието на релефа. Влияние на плутоничните тела за развитието на релефа.
11. Хидросфера. Понятие за хидросфера. Обем и разпределение на водата в хидросферата. Воден кръговрат. Водни ресурси на Земята
12. Ерозионна морфогенеза и долинни геоморфологични системи. Същност и общи закономерности на ерозията. Ерозия и ерозионни форми на релефа, образувани от временно течащи потоци. Ерозия и ерозионни форми на релефа, образувани от постоянно течащи води.
13. Хидрология на реките. Река, речна система и речен водосбор – хидрографски и хидроложки характеристики. Структура на речния отток. Речен режим – характеристики и географско разпределение.
14. Еволюция на капитализма. Фордизъм. Гъвкави производствени системи. Дългосрочни икономически флукутации и пространствена промяна – цикли на Кондратиев, цикли на Кузнец.

15. Политическа география, геополитика, геостратегия (място и връзки в системата на науките, структурна съподчиненост в обществената география, обективна и субективна същност, познавателно и приложно значение).
16. Образуване на почвата. Почвообразуващи фактори. Зонални почвени типове в България. Образуване на почвата – материална основа на почвообразуването; процеси, осъществяващи взаимодействие между частите на почвата. Почвообразуващи фактори (биологични и абиотични фактори); взаимодействие между факторите на почвообразуване; елементарни почвени процеси. Зонални почвени типове в България (широчинно-зонални почви, височинно-зонални почви).
17. Ландшафтната сфера като планетарна геосистема. Фактори и закономерности на пространствената диференциация на ландшафтната сфера. Природна системност и йерархичност. Пространствен обхват на ландшафтната сфера. Основни свойства. Закономерности за регионална диференциация на ландшафтната сфера – хоризонтална, височинна и дълбочинна зоналност, а зоналност. Фактори за локална диференциация. Приложно значение на изследването на пространството в ландшафтната скала.
18. Геополитическа структура на света (основни вектори на глобалното геополитическо противостоене, големи пространства, санитарни кордони, геополитически възли, геостратегически ключови пространства).
19. Основни понятия за ареал, космополити и ендемити. Реликти. Рефугии. Цялостни и дизюнктивни ареали. Класификационни системи на растителните съобщества и връзките им с животинския свят. Биомна подялба - Влажни тропически гори и храсти (*Pluvialignosa*). Структурни особености – етажност, биоразнообразие. Лиани, епифити. епифили. каулифлория, видове корени. Мангрови съобщества. Животински свят.
20. Структура и динамика на ландшафта. Фактори и процеси за формирането на ландшафтите. Пространствена структура на ландшафтите - хоризонтална и вертикална структура, методи за представяне и анализ. Функционална и времева структура. Ландшафтни граници – приложно значение. Динамика и развитие на ландшафтите. Възраст и устойчивост на ландшафтите. Съвременно състояние и перспективи в управлението на защитените природни обекти в България като част от географското пространство на Европейския съюз.
21. Същност и особености на дистанционните изследвания. Технически средства за осъществяване на дистанционни изследвания.
22. Модели на данните в ГИС. Същност и особености на векторните и растерните модели за репрезентация на геопространствени данни.
23. Сравнителна природногеографска характеристика на Апенински, Пиренейски и Балкански полуостров. Сравнение на географското положение, големината, особеностите на геоложкото развитие, формите на релефа, полезните изкопаеми. Сравнение на климатичните и хидроложките особености. Сравнение на почвената покривка, растителния и животинския свят. Прояви на природногеографски закономерности в трите полуострова. Сравнение на влиянието на човешката дейност върху ландшафтите.
24. Комплексна географска характеристика на Полша (географско положение, формиране на територията, природноресурсен потенциал, демографска характеристика, политическо устройство, особености на социално-икономическото развитие, стопанска структура, външни икономически и политически връзки, регионални различия).
25. Природногеографски закономерности на територията на Африка или Южна Америка (по избор). Широчинна зоналност, меридионална диференциация. Височинна зоналност, а зоналност. Характеристика на природногеографските пояси и зони в континента.
26. Комплексна географска характеристика на Египет (географско положение, формиране на територията, природноресурсен потенциал, демографска характеристика, политическо устройство, особености на социално-икономическото развитие, стопанска структура, външни икономически и политически връзки, регионални различия).

27. Природногеографско и ландшафтно райониране на България. Същност на природногеографското райониране. Основни принципи и методи на природното райониране. Ландшафтно райониране на България. Същност и особености.
28. Географски анализ на индустриалния сектор в България. Локализационни фактори. Процеси на преструктуриране на промишлеността, на индустриализация, деиндустриализация, реиндустриализация. Териториална организация и регионални особености на индустриалния сектор.
29. Комплексна географска характеристика на САЩ (географско положение, формиране на територията, природноресурсен потенциал, демографска характеристика, политическо устройство, особености на социално-икономическото развитие, стопанска структура, външни икономически и политически връзки, регионални различия).
30. Природна характеристика на Старопланинската област. Географско положение, граници, морфохидрография. Геоложки строеж. Релеф и типове релеф в областта. Хидроклиматични особености. Биотично разнообразие. Опазване на природната среда.
31. Райониране/регионализация и райони/региони в България. Същност и подходи на районирането/регионализацията на територията. Принципи на районирането/регионализацията. Развитие на идеите за районирането/регионализацията на територията в България. Видове райони/региони. Административно-териториално устройство на България. Югозападен регион.
32. Комплексна географска характеристика на Бразилия (географско положение, формиране на територията, природноресурсен потенциал, демографска характеристика, политическо устройство, особености на социално-икономическото развитие, стопанска структура, външни икономически и политически връзки, регионални различия).